

Nationaal Programma RES

Jaarverslag 2022

Voorwoord

Voor u ligt de jaarrapportage van 2022 van het NP RES. In deze rapportage kijken we terug op het jaar 2022 en scheppen we een beeld van de activiteiten die het NP RES in dat jaar heeft uitgevoerd

2022 was een enerverend jaar. We kregen in januari, na vele maanden formeren een nieuw kabinet en er kwam duidelijkheid over de meerjarige financiering voor de RES regio's en voor NP RES.

Ook hadden we nog steeds te maken met COVID en brak er in Europa oorlog uit, met onder andere een energiecrisis als gevolg. De nieuwe gemeenteraden en gemeentebestuurders moesten op vlieghoogte worden gebracht, maar brachten ook nieuwe en andere verwachtingen en behoeften in het RES proces in en in de uitvoering kwamen hobbels zoals Nevele en netcongestie op het pad. Ondanks deze vaak bemoeilijkende factoren lukte het de samenwerkende partijen in het RES-netwerk om elkaar vast te houden en samen verder te werken aan de RES.

Een belangrijke mijlpaal was in 2022 weer het RES-congres, waar ook de resultaten van de Transform.Hackathon werden gepresenteerd. NP RES heeft hierin het voortouw genomen om vanuit de principes van 'De wereld van B' naar de transformatie van het energiesysteem te kijken. De Hackathon heeft veel opgeleverd en het Transform proces wordt voortgezet de komende jaren.

Terugkijkend concluderen wij dat er in 2022 weer hard is gewerkt om binnen de RES stappen te zetten richting het doel voor 2030. De focus van het NP RES lag hierbij op het ondersteunen van de regio's in het tot uitvoer brengen van hun plannen én op het verbinden van de RES met andere programma's op het terrein van energie-infrastructuur en ruimte op nationaal niveau. Zelf zijn we tevreden met al het werk dat is geleverd. Uiteraard blijven we ook kritisch en gaan we in 2023 weer hard aan de slag om de RES naar een succesvolle volgende fase te begeleiden.

Dit jaarverslag geeft een duidelijk beeld van de gebeurtenissen en werkzaamheden. Mocht u desondanks hierover nog vragen hebben, dan verschaffen wij u uiteraard graag meer informatie.

Met hartelijke groet,

Kristel Lammers

Programmadirecteur NP RES

Inhoudsopgave

Voorwoord.....	2
1. Inleiding	4
2. Inhoudelijk verslag.....	6
2.1 Doelstellingen	6
2.3 Activiteiten.....	8
2.3.1 Regio ondersteuning	8
2.3.3 Doelbereik realiseren	10
2.3.4 Communicatie.....	16
2.4 Resultaten.....	18
2.4.1 PBL Monitor RES december 2022.....	18
2.4.2 NP RES FOTO's 2022	19
3 Financiële verantwoording	21
3.1 Beschikbare middelen.....	21
3.2 Begroting en realisatie	21
4 Afsluitend.....	25

1. Inleiding

In 2019 presenteerde het kabinet het nationale Klimaatakkoord. In datzelfde jaar werd dat akkoord door onder andere gemeenten, provincies en waterschappen ondertekend. Daarmee werd één van de maatregelen in de energietransitie bekrachtigd: dertig energieregio's ontwikkelen, samen met maatschappelijke partners, bedrijfsleven, overheden en inwoners, een Regionale Energiestrategie (RES¹).

In januari 2022 werd het kabinet Rutte IV beëdigd. In het coalitieakkoord 'Omzien naar elkaar, vooruitkijken naar de toekomst' scherpst de coalitie het doel voor 2030 in de Klimaatwet aan tot tenminste 55% CO2 reductie. Het beleid richt zich zelfs op circa 60% reductie, zodat het doel van 55% ook zeker gehaald wordt.

Er is inmiddels een minister voor Klimaat en Energie die regie voert over het beleid en het klimaatfonds. De uitvoeringskracht van het Rijk en de medeoverheden wordt versterkt om de transitie te kunnen uitvoeren.

Uit de budgettaire bijlage bij het coalitieakkoord wordt duidelijk dat voor de uitvoeringskosten van medeoverheden en planbureaus 800 miljoen euro per jaar wordt gereserveerd tot en met 2030, met een ingroeipad in 2023 en 2024. Dit betekent ook voor de RES'en en voor NP RES zekerheid over de continuïteit van het proces rond de regionale energiestrategie tot en met 2030.

Inhoudelijk stond 2022 voor de RES-regio's in het teken van de stap om de in 2021 vastgestelde RES 1.0 richting de uitvoering te brengen. Met als doel het realiseren van minimaal 35 TWh aan jaarlijkse productie van zonne- en windenergie in 2030 maar met een ambitie van 55 TWh in de RES'en 1.0. Om het gezamenlijk doel voor opwek in 2030 te realiseren is het nodig dat in januari 2025 vergunningen voor projecten zijn verleend. Dat betekent voor overheden: verankeren van de RES'en in ruimtelijk beleid eind 2023, begin 2024.

Naast de behoefte aan meer grip nam ook de noodzaak toe om met elkaar te werken aan een systeemverandering. Bij veel partijen leeft de wens om samen te werken aan het toekomstig energiesysteem vanuit een gezamenlijke tussenruimte. De Transform Hackathon leverde in 2022 kansrijke systeem oplossingen en een sterk en intrinsiek gemotiveerd netwerk op dat als basis kan dienen voor verdere samenwerking.

Het realiseren van deze opgave was voor de regio's uitdagend in een omgeving die in 2022 werd opgeschrikt door een oorlog in Europa, een daaraan verbonden energiecrisis, de gemeenteraadsverkiezingen die nieuwe wethouders op deze portefeuille opleverde en een nog voortdurende pandemie.

Toch lieten de PBL-monitor en de NP RES foto in december 2022 zien dat het doel van 35 TWh in 2030 haalbaar blijft, in het besef dat het wel nodig is om flinke stappen te zetten de komende tijd.

Het bestuurlijk overleg Klimaat & Energie vroeg aan Greetje Bos om de randvoorwaarden te onderzoeken waaronder het mogelijk is meer dan 35 TWh te verzilveren. In december 2022 verscheen haar advies 'Bouwen aan de brug, terwijl we er overheen lopen'. Zij concludeert in haar advies dat een nieuwe landelijke doelstelling voor het uitvoeren van de RES'en niet nodig én niet wenselijk is. De

¹ Als bijlage 1 is een lijst met opgenomen met een verklaring van de gebruikte afkortingen in dit verslag

afspraken in de RES'en zijn democratisch gelegitimeerd door gemeenteraden, Provinciale Staten en algemene besturen van waterschappen. Gesprekken over een nieuwe doelstelling, zeker als randvoorwaarden en daarmee haalbaarheid niet afdoende geregeld zijn, kosten tijd en energie die beter besteed kan worden aan de realisatie van de vastgestelde RES'en.

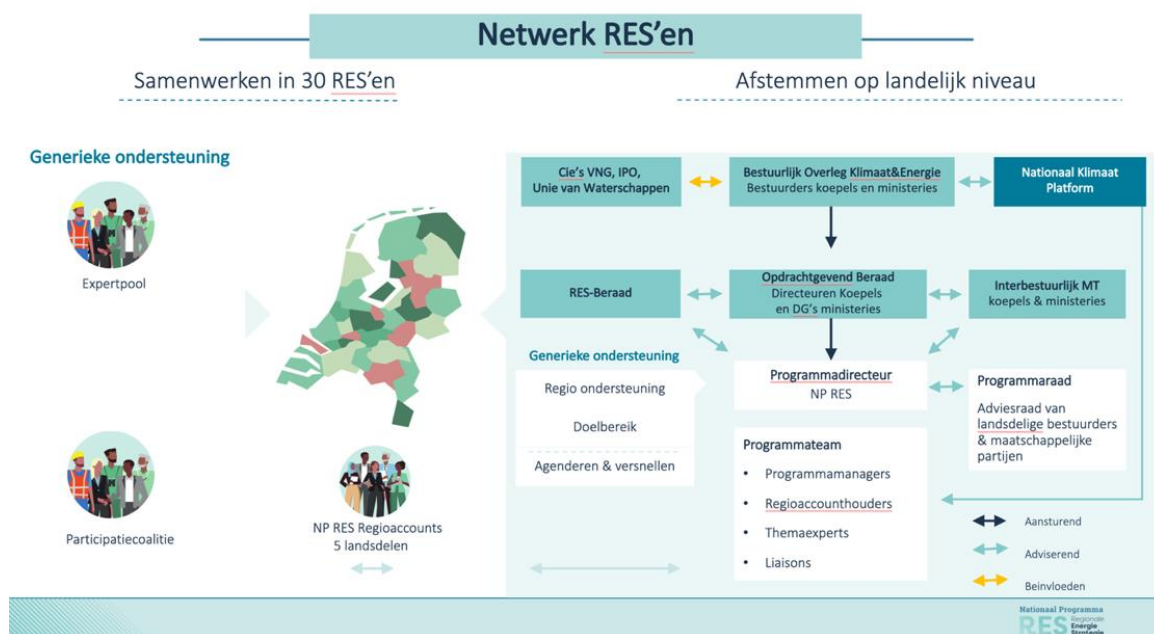
2. Inhoudelijk verslag

2.1 Doelstellingen

Eind 2021 is het programmaplan 2022-2025 vastgesteld waarin doelen, kaders en context van de RES in deze periode uitgebreid worden beschreven. Dit meerjarenprogrammaplan is [hier](#) te vinden op de website van NP RES.

De doelen van NP RES zijn daarin als volgt omschreven:

- Het ondersteunen van de RES-regio's - geïnitieerd door de decentrale overheden, hun koepels en het Rijk - bij de totstandkoming van gedragen RES'en en de realisatie daarvan.
- Het zorgen voor een heldere visie en duidelijke kaders m.b.t. de RES, zodat ambities van de 30 RES'en vergeleken, opgeteld en gemonitord kunnen worden in het proces naar 2030.
- Het benutten van veel voorkomende kansen en het wegnemen van belemmeringen binnen het RES-proces.
- Het verbinden van het RES-proces met gerelateerde en relevante opgaves op landelijk niveau, zodat de RES in haar context ontwikkeld wordt. Het gaat hierbij om het combineren van opgaven in de leefomgeving, zowel regionaal als landelijk.
- Het koppelen van het RES-proces aan relevante inzichten uit de wetenschap en praktijk, waardoor proactief geleerd en adaptief gewerkt kan worden.
- Het faciliteren en bevorderen van een structurele samenwerking binnen het RES-netwerk. Zowel interbestuurlijk als met netbeheerders en maatschappelijke partners. Zo blijft dit netwerk bestaan en wordt het versterkt, waardoor de RES-gemeenschap zoals die nu is opgebouwd, groeit.



Figuur 2.1: Het netwerk rond de RES'en in beeld gebracht

2.2 NP RES: netwerk, team en opdrachtgevers

Ook afgelopen jaar was er veel afstemming tussen de verschillende organisaties. Bestaande relaties zijn verdiept en nieuwe verbindingen zijn gelegd. Nieuwe gemeenteraadsleden en bestuurders zijn verwelkomd. Het contact, het kennisdelen en het uitwisselen van ervaringen krijgt steeds meer diepgang en versnelling. Er is nog steeds veel steun in de Tweede Kamer, de regio's, het brede netwerk en bij de opdrachtgevers voor het voortzetten van de RES-aanpak.

Naast intensief contact met alle partners in de regio's, heeft NP RES contact met landelijke partijen en programma's rond het Klimaatakkoord. Vanuit NP RES waren in 2022 de tafels gebouwde omgeving, elektriciteit en het voortgangsoverleg van het Klimaatakkoord het meest relevant. Al liepen er via de inhoudelijke thema-experts ook lijntjes naar andere tafels, zoals de tafels mobiliteit en industrie. NP RES zat zelf aan tafel bij het voortgangsoverleg, de uitvoeringstafel gebouwde omgeving en de uitvoeringstafel elektriciteit. De relatie met de tafel elektriciteit was daarbij het meest intensief. NP RES informeerde deze tafel in 2022 actief over de voortgang en ontwikkelingen van de RES'en. Daarnaast heeft NP RES afstemming via de SER met de taakgroep arbeidsmarkt en scholing over de impact van de RES'en op de arbeidsmarkt. Met de tafel gebouwde omgeving lag er een natuurlijke verbinding vanwege het onderdeel warmte in de RES. Kortom, de verbinding wordt gelegd daar waar relevant. De structuur rondom het Klimaatakkoord verandert in 2023. Het voortgangsoverleg is eind 2022 vervallen. Het Nationaal Klimaatplatform heeft het stokje overgenomen. Het platform wil de transitie versnellen door praktijkervaringen van burgers, bedrijven en maatschappelijke instellingen te verbinden met beleid.

NP RES team

Ook in 2022 waren er wisselingen in het team. De sfeer is nog steeds goed, warm, professioneel, betrokken, energiek en positief. Het was nog best een uitdaging voor mensen om na de coronacrisis de gang naar kantoor weer te vinden. Het online werken was efficiënt en ook gemakkelijk geworden. Vanaf de zomer werkten we minimaal 1 dag per week op kantoor. Dat droeg zeker bij aan een goede werksfeer. Als team hadden en hebben we tweewekelijks een programmteamoverleg. Daarbij bespreken we belangrijke ontwikkelingen met elkaar en wisselen inzichten uit. Ook is het een moment om even bij te praten, zodat ieder weer op de hoogte is van de gesteldheid van de collega's.

NP RES en haar opdrachtgevers

Afgelopen jaar had NP RES nauw contact met haar opdrachtgevers. De band is goed en er vindt intensieve uitwisseling van informatie plaats. Het is goed gelukt om in gezamenlijkheid uitdagingen aan te gaan en te zoeken naar oplossingen. Het contact met de opdrachtgevers liep via de liaisons die aan NP RES verbonden zijn. Maar ook via de overleggen van het Interbestuurlijk Management Team (IMT), het Opdrachtgevend Beraad (OGB) en het Bestuurlijk Overleg (BO) en via informele contactmomenten. In totaal kwam het IMT 16 keer samen, waarvan 1 keer een strategische 'benen op tafel' sessie was. Het OGB kwam 12 keer samen in reguliere vorm en 1 keer in een strategische sessie.

2.3 Activiteiten

Het meerjarenprogrammaplan 2022 – 2025 is uitgewerkt tot een jaarplan voor 2022. In dit jaarplan is op hoofdlijnen een nadere uitwerking van de verwachte activiteiten op de thema's 'regio-ondersteuning', 'monitoring doelbereik' en 'communicatie en participatie' opgenomen. Het jaarplan is hier te vinden op de site van NP RES.

In de loop van het jaar is per kwartaal een rapportage opgesteld van de activiteiten. Deze kwartaalrapportages zijn geagendeerd en vastgesteld in de vergadering van het Opdrachtgevend Beraad (OGB) van NP RES.

Er is een ritmiek van vaste activiteiten zoals RES Beraad, het RES-congres, de Foto met de stand van zaken in de regio's en de PBL RES Monitor. Daarnaast is er voortdurend contact vanuit de accounthouders met de regio's en met de opdrachtgevers via de liaisons. De thematrekkers werken aan kennis en ondersteuningsproducten voor de regio's gericht op het doelbereik in 2030. Communicatie over wat er gebeurt en wat er beschikbaar is vormt het hart van het programma. Daarbij zijn de nieuwsbrief, de website en de gespreksassistent (vol basisinformatie) belangrijke communicatiemiddelen. De netwerken van regiocoördinatoren en communicatieadviseurs in de regio zijn belangrijke pijlers in de verspreiding van informatie.

2.3.1 Regio ondersteuning

Voor de nieuwkomers in ons netwerk zijn in 2022 meerdere bijeenkomsten georganiseerd onder de noemer 'RES in Vogelvlucht'. Nieuwkomers werden in deze sessies wegwijs gemaakt in de wereld van de RES.

In januari 2022 startte ook het traject rond 'Energie in de Leefomgeving'. Dit is een meerjarig leertraject in samenwerking met de leerstoel Gebiedsontwikkeling van de TU Delft van prof. dr. Co Verdaas, samen met Jannemarie de Jonge van het CRA en Geert Teisman van de Erasmus Universiteit. In juni 2022 zijn onder leiding van Jannemarie de Jonge en Geert Teisman de opbrengsten van het eerste half jaar gedeeld. In december hebben we de leerlijn met Co Verdaas, Geert Teisman en Jannemarie de Jonge geëvalueerd en ideeën uitgewisseld voor 2023. Twee sessies liggen daarbij al vast: een werksessie tijdens het SKG-congres op 30 maart 2023. Daarbij wordt vanuit een verstedelijkingsopgave gekeken hoe de opgave voor energie gekoppeld kan worden. Tijdens het RES-congres in november 2023 verzorgt Geert Teisman een sessie. Daarnaast komen er nog 2 andere sessies die samen met SKG worden vormgegeven.

In februari en maart is net als in 2021 een online 'kennisdeelmaand' georganiseerd. Daarbij was er twee keer per week aan het begin van de dag een uur een kennisbijeenkomst voor RES coördinatoren. Ook individuele gemeenten wisten de bijeenkomsten goed te vinden. In juni organiseerden we lerende bijeenkomsten voor verschillende thema's met als afsluiting een RES-coördinatoren kennisdeeldag.

In april startte het introductieprogramma voor nieuwe raadsleden dat samen met de VNG is opgesteld. We begonnen met algemene informatiebijeenkomsten en daarna volgde een reeks thematische bijeenkomsten.

Op 21 april is de RES-gemeenschap in gesprek gegaan met de Minister van Energie en Klimaat, Rob Jetten, over de waarde van de RES, de uitdagingen en de met elkaar te zetten vervolgstappen. In de middag van 21 april was er voor het eerst weer een live Community of Practice gericht op de RES-coördinatoren van de regio's.

In april stond daarnaast de oplevering van het advies van de onafhankelijke werkgroep RES & Milieueffectrapportage (MER) centraal. De voorzitter van de werkgroep, Jan Jacob van Dijk, lichtte het advies toe aan de RES-gemeenschap gevolgd door een gesprek over de impact, maar ook de waarde van het advies in de regio's. Het gesprek hierover is in verschillende bijeenkomsten in dit kwartaal voortgezet.

In het tweede kwartaal zijn de Handreiking voor de RES en de eerste werkbladen geactualiseerd. De concepten zijn besproken met de regio's.

In het derde kwartaal zijn de voorbereidingen voor bestuurlijke gesprekken van november/december met de regio-coördinatoren gestart.

Er zijn weer diverse thematische lerende bijeenkomsten georganiseerd, onder andere de training 'polarisatie'. Ook is een aantal sessies voor het RES-congres voorbereid met regio medewerkers.

Met de communicatieadviseurs van de regio's is er 6-wekelijks een online-uur om kennis en ervaringen te delen. Samen met het ministerie van EZK is een bijeenkomst gehouden om de communicatiebehoeften in de regio (opnieuw) op te halen.

Per november is een nieuwe accounthouder (Petra Duivenvoorde) gestart en zijn afspraken gemaakt over een nieuwe verdeling van RES regio's onder vier accounthouders. Ook is afscheid genomen van Bart van Aalst. Alfredo Verboom is terug bij NP RES als programmasecretaris.

In november en december voerden we in alle regio's gesprekken met de bestuurlijk trekkers en vertegenwoordigers vanuit de opdrachtgevende partijen. De rode draden uit die gesprekken hebben we tijdens het RES-beraad in januari 2023 besproken. Deze zijn ook vastgelegd in een notitie en besproken in het OGB.

In een aantal regio's is een bestuurlijk traject gestart om een vastgelopen gesprek weer vlot te trekken.

2.3.2 RES-congres en Transform.Hackathon

'Hello there, this is your ancestor speaking'. Met die woorden uit haar indringende song 'Your Ancestor' opende zangeres Nynke Laverman op woensdag 2 november het RES-congres 'Werken aan onze toekomst'. Zo'n 600 deelnemers kwamen naar Utrecht voor het congres. Filosoof Daan Roovers borduurde voort op het thema voorouderschap: hoe leggen we aan de generaties na ons uit welke keuzes we maakten en waarom? Zij sprak daarover door, onder leiding van dagvoorzitter Ruben Maes, met minister Rob Jetten. Er waren 30 sessies waarin de deelnemers zich konden voeden met nieuwe inzichten vanuit de praktijk op de thema's participatie, leefomgeving en energiesysteem. Hier is het verslag van het RES Congres te vinden.

Arash Aazami en Lennart Lalieu vertelden over de Transform.Hackathon die op 30 oktober en 1 november werd georganiseerd om op urgente vraagstukken nieuwe antwoorden te vinden passend bij

het toekomstig energiesysteem. Het gaat om vragen als: Hoe transformeren we ons centrale energiesysteem naar een decentraal systeem van energienetwerken die elkaar versterken? Wat voor wetgeving is daarvoor nodig? En hoe ziet het economische model van dit nieuwe duurzame energiesysteem eruit? NP RES was een belangrijke initiatiefnemer van de Transform.Hackathon.

[Meer is hier te vinden: VIDEO TRANSFORM.HACKATHON](#)

Het uitgebreide verslag van de Transform.Hackathon is hier te downloaden:

[Resultaten Transform Hackathon](#)

2.3.3 Doelbereik realiseren

Het advies van Greetje Bos: Randvoorwaarden om meer dan 35 TWh te verzilveren

Het Bestuurlijk overleg Klimaat & Energie vroeg aan Greetje Bos om de randvoorwaarden te onderzoeken waaronder het mogelijk is meer dan 35 TWh te verzilveren. In het advies 'Bouwen aan de brug, terwijl we eroverheen lopen' beschrijft zij hiervoor de randvoorwaarden.

Belangrijke punten uit het advies zijn:

- De afspraken in de RES'en zijn democratisch gelegitimeerd door gemeenteraden, provinciale staten en algemene besturen van waterschappen. Een nieuwe landelijke doelstelling is voor het uitvoeren van de RES'en niet nodig én niet wenselijk.
- Netcongestie is blijvend. Stuur als Rijk, decentrale overheden en netbeheerders erop dat hernieuwbare opwek het energienet zo min mogelijk belast.
- Bij (nieuwe) bestuurders en volksvertegenwoordigers is soms sprake van een terugtrekkende beweging. Dat vraagt om informatie en uitleg over wat er in de vorige bestuursperiode is gedaan, afgesproken en besloten in de eigen regio. En een duidelijke boodschap van het Rijk over wat er nodig is en waarom. Ook is het nodig dat bestuurders elkaar onderling aanspreken op en helpen bij het naleven van de gemaakte afspraken.
- Het helpt als het Rijk voortdurend een consistente boodschap afgeeft over de noodzaak van het opwekken van duurzame elektriciteit op land, los van politieke ontwikkelingen.
- Het Rijk heeft begrenzing gezet op de subsidie "Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (SDE++)" voor projecten boven de 35 TWh. Dit tast de investeringszekerheid aan. Er is duidelijkheid nodig over de toekomst van deze subsidie
- Werk als overheden (Rijk, provincies, regio's, gemeenten) continu samen aan de goede ruimtelijke inpassing van opgaven als wonen, stikstof, industrie en natuur. Met oog voor de energie die nodig is voor deze opgaven in de komende decennia. Maak energie een integraal onderdeel van de ruimtelijke puzzel als noodzakelijke voorwaarde voor een goed economisch vestigingsklimaat en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.

Het traject 'Meer dan 35 TWh' krijgt in 2023 een vervolg.

[Het rapport met het advies van Greetje Bos is hier te downloaden](#)

De belangrijkste werkzaamheden en opgeleverde producten vanuit het perspectief van het doelbereik waren dit jaar:

Samenhangend Energiesysteem

Werkgroep Integraal Programmeren (WIP)

Eén van de manieren waarop we werken aan het energiesysteem van de toekomst, is door het ontwikkelen van een systematiek waarmee we landelijk netuitbreidingen kunnen prioriteren en programmeren, in samenhang met de ruimte. Dat is waar de WIP aan werkt, en waar NP RES actief aan bijdraagt door ervaringen en inzichten uit de regio's en regionale samenwerking in te brengen. De inzet van NP RES is enerzijds inhoudelijk, maar ook meer op organisatorisch en communicatief vlak ("leren van NP RES"). De WIP heeft een een handreiking een *provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat (PMIEK)* en handreiking integraal programmeren naar buiten gebracht. Samen met WIP schreef NP RES twee praktijkverhalen over de eerste WIP pilots, Zeeuws-Vlaanderen en Noord-Holland Noord. De derde komt in het eerste kwartaal van 2023.

Afstemming met andere programma's

Werken aan de energietransitie en het energiesysteem gebeurt op veel plekken. NP RES is actief betrokken bij bijvoorbeeld het Nationaal Plan Energiesysteem (NPE), Programma Energiehoofdstructuur (PEH) en het WIP (zie hierboven). NP RES draagt aan deze programma's bij door ervaringen en inzichten uit de regio's en praktijk in te brengen. Maar onze ervaring en inzichten als nationaal programma in de energietransitie brengen we in.

Groen gas

In februari startte de interbestuurlijke verkenning op, naar waar de ruimtelijke component van groen gas te organiseren. De planning was erop gericht om in april helderheid te hebben over wat een goede landingsplek kan zijn voor groen gas en welke interbestuurlijke afspraak nodig is om daar dan de basis voor te leggen.

Uiteindelijk is besloten om deze opgave niet meer binnen de NP RES context uit te laten voeren maar binnen het Programma Groen Gas (EZK). Vanuit EZK is daarom een vervolgopdracht uitgezet.

Begrippenkader RES

Binnen het begrippenkader van de RES zijn afspraken gemaakt over definities, rekenregels, kengetallen en bronnen die de regio's hebben gebruikt om hun doelstellingen vast te stellen. Door het hanteren van gelijke uitgangspunten kunnen landelijke partijen data makkelijker analyseren en inzichtelijk maken. Regio's oefenden in 2022 met het begrippenkader. Die inzichten zijn verwerkt in de geactualiseerde versie van eind 2022. In 2023 werken de regio's en landelijke partijen volgens het begrippenkader. Er blijft hier intensief afstemming over plaatsvinden met regio's en andere partijen die het kader hanteren.

Nevele (Helpdesk Wind op Land)

Wind op land is een belangrijke bouwsteen voor de RES'en, maar levert ook de nodige vragen op. Die zijn toegenomen na de uitspraak van de Raad van State omtrent het Nevele-arrest. Het Rijk (het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat) stelt naar aanleiding van dit arrest nieuwe landelijke

milieuregels voor windparken. NP RES ondersteunt de decentrale overheden met een Helpdesk en trekt hierin samen op met VNG, IPO en het ministerie van EZK. Er zijn 6 bijeenkomsten en kenniswerkgroepen georganiseerd, veel vragen beantwoord en meegewerkt aan de beantwoording van moties en Kamervragen.

[Meer is te lezen op deze website van de Helpdesk.](#)

Opzetten ondersteuning Zon

In navolging op de adviezen van de onafhankelijke Werkgroep Zon op Dak, is gewerkt aan een structuur voor het ondersteunen van de regio's in het versnellen en opschalen van energieopwekking via zon op dak (en objecten). De Helpdesk ondersteunt RES-regio's, provincies, waterschappen en gemeenten bij het opstellen van een uitvoeringsstrategie Zon op daken en objecten. Ook delen de Helpdesk kennis en vormt een lerend netwerk.

[Meer is te lezen op deze website van de Helpdesk.](#)

Leefomgeving

De doelstelling is om regio's verder bewust te maken van en te ondersteunen bij de stappen die gezet moeten worden voor de noodzakelijke vergunningverlening. De afspraak is dat uiterlijk januari 2025 voor tenminste 35 TWh aan vergunningen is verleend voor windenergieprojecten, zon op veld en voor de bijbehorende infrastructuur. Dat betekent voor overheden: verankeren van de RES'en in ruimtelijk beleid eind 2023, begin 2024. Zeker voor RES'en die een hoge ambitie hebben en nog geen concreet beeld hebben van waar in de fysieke leefomgeving deze opgaven gerealiseerd kunnen worden, in combinatie met of afweging met andere opgaven en belangen, betekent dit dat nog veel stappen gezet moeten worden.

Plan-m.e.r. en RES

Begin dit jaar is duidelijk geworden dat als RES'en nieuwe of aangepaste ruimtelijke kaders bevatten voor de realisatie van zon en wind de RES dan plan-m.e.r.plichtig is. Naar aanleiding van dit advies is een werkblad opgesteld hoe RES'en hier mee om zouden kunnen gaan en zijn sessies bijgewoond om toe te lichten wat dit plan-m.e.r. advies inhoudt voor de betreffende regio.

Met adviseurs van verschillende Ingenieurs- en RO-bureaus is verkend welke mogelijkheden er zouden kunnen zijn om rond dit onderwerp een lerend netwerk met elkaar en met de RES'en op te zetten.

In het vierde kwartaal is samen met de adviseurs uit de expertpool gewerkt aan het versterken van het collectief aanbod voor plan-m.e.r. en RES. Het gaat dan zowel om het werkblad, als bijbehorende Q&A's, als om het ontwikkelen van best practices. Er zijn diverse expertpooltrajecten doorlopen. In diverse regio's is een eerste stap in het m.e.r.-proces gezet en is een notitie Reikwijdte en Detailniveau ter inzage gelegd. De trajecten van de expertpool leiden tot een verbreding van RES & m.e.r. naar RES en leefomgeving. Door die verbreding wordt de samenwerking binnen de regio tussen collega's van duurzaamheid en ruimtelijke ordening geïntensiveerd.

Data & Monitoring

Data vormt een belangrijke bron voor het energiesysteem. Data, bijvoorbeeld over het huidige gebruik van het elektriciteitsnet, de verwachte toekomstige energievraag, ruimtelijke ontwikkelingen als woningbouw en uitbreidingen van bedrijventerreinen, zijn noodzakelijk om goede keuzes te kunnen maken. NP RES beoogt een actieve en verbindende rol te spelen in data als informatiebron voor het energiesysteem, door databronnen te identificeren en waar mogelijk beschikbaar te stellen. Er wordt samengewerkt met de Nationale Agenda Laadinfrastructuur (NAL). Daarbij wordt gekeken naar hoe de impact op het energiesysteem door toekomstige laadvraag inzichtelijk gemaakt kan worden en meegenomen kan worden in afwegingen voor de opwek van zon en wind.

In het tweede kwartaal is de quickscan uitgevoerd om een kwalitatief en kwantitatief beeld op te halen van het doelbereik van de RES. Dit was belangrijke input voor de foto van de zomer 2022. De regio's hebben samen met de accounthouders de QuickScan ingevuld waarmee PBL kijkt naar voortgang van doelbereik onder de 30 regio's. Dit vond plaats in mei/juni. Daarna zijn aanvullende werkzaamheden verricht om specifieke data te verrijken. De datasets zijn bij PBL aangeleverd voor een onafhankelijke analyse en doorrekening door PBL van het doelbereik. PBL heeft in december haar Monitor RES 2022 opgeleverd (zie ook 2.4.1).

Met deze formulieren van de QuickScan gaan de regionale netbeheerders rekenen aan de netimpactscan. Resultaten daarvan komen begin 2023 beschikbaar en naast de RES worden alle andere sectoren daarin meegenomen. In september was de eerste fysieke kwartaalsessie voor specialisten data en monitoring, sinds lange tijd een feit. Met veel betrokkenheid en enthousiasme zijn ervaringen tussen de regio's uitgewisseld en updates gedeeld.

Warmte - Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie (NPLW)

In het begin van het jaar zijn mooie stappen gezet in de pre-kwartiermakersfase van het NP Lokale Warmtetransitie. Het was nuttig om vanuit NP RES de kennis en leerervaring in te mogen brengen, voor de deelnemers maar ook voor ons. En heel goed om samen de tijd te nemen om het doel, scope, focus, wijze van inrichting door te spreken alvorens in de details te duiken. Het NPLW start in januari '23 met de ondersteuning en versnelling van de warmtetransitie. Zij richten zich hierbij primair op de regiehouders van de warmtetransitie: de gemeenten. De regiostructuur biedt extra ondersteuning aan gemeenten om invulling te geven aan hun regierol. Dat is waardevol in het kader van kennisontwikkeling en -deling, maar ook bijvoorbeeld bij het verdelen van bovenlokale warmtebronnen en/of het inzichtelijk maken van de impact van elektrificatie van warmte. De indeling van de RES-regio's vormt de basis van de regiostructuur. Hiervoor is gekozen omdat deze aansluit bij de bestaande, regionale samenwerkingsstructuur in de energietransitie. De Regionale Structuurvisie Warmte als onderdeel van de RES en warmte als onderdeel van het regionale energiesysteem en de lokale kant van de warmtetransitie hebben alles met elkaar te maken. NPLW en NPRES stemmen onderling goed af en werken maximaal samen.

Ruimtelijke kwaliteitsimpuls

Bij het opstellen van de RES'en hebben de regio's aangegeven tegen (beleids)belemmeringen aan te lopen. In de werkgroep 'SDE en maatschappelijke kosten' is gekeken hoe de SDE en de regionale plannen beter op elkaar kunnen aansluiten. De werkgroep adviseerde onder andere om een

kwaliteitsbudget te onderzoeken. Met een dergelijk budget kunnen gebiedsversterkende randvoorwaarden gefinancierd worden, bijvoorbeeld ten behoeve van ruimtelijke inpassing en/of draagvlak.

In het OGB is in 2022 besloten een verkenner aan te stellen om tot een voorstel en verdere uitwerking te komen op basis van een gezamenlijk beeld van de bestuurders van alle overheidslagen. NP RES heeft Berenschot gevraagd om het kwaliteitsbudget verder te verkennen.

Berenschot heeft afgelopen jaar gesprekken gevoerd met de opdrachtgevende partijen en andere relevante stakeholders over het kwaliteitsbudget. Ook zijn drie praktijkcases bestudeerd en is verkend of bij deze projecten het kwaliteitsbudget meerwaarde had. Gedurende het proces, onder meer door de gevoerde gesprekken, is naar boven gekomen dat er ook veel vragen waren over de nut en noodzaak van een kwaliteitsbudget. Ook bij het bestuderen van de drie praktijkcases bleek de meerwaarde van een kwaliteitsbudget beperkt.

Iedereen is het er mee eens dat het noodzakelijk is om kwaliteit toe te voegen aan energie(infrastructuur)projecten en in de gebieden eromheen. Uit de verkenning blijkt echter dat een financiële regeling (en daarmee publiek geld) wellicht kan helpen, maar in de praktijk niet de bottleneck is.

In 2023 krijgt dit traject op verzoek van het OGB een vervolg.

Participatie

Burgerberaden

In samenwerking met het Landelijk Netwerk Burgerberaad hebben we een handleiding opgeleverd: Communicatie rondom burgerberaden? De handleiding biedt een verzameling inzichten die je mee kunt nemen als je met een burgerberaad aan de slag gaat.

Praktijkverhalen

Ook in de praktijkverhalen is aandacht voor burgerberaden. In de verhalenreeks over het Gelders Burgerberaad op *energiefparticipatie.nl* gaan we specifiek in op hoe een burgerberaad zich verhoudt tot de reguliere democratie.

Bijeenkomst onderzoek participatie

We organiseerden een bijeenkomst op 3 oktober voor onderzoekers van verschillende universiteiten, die het onderwerp participatie in de energietransitie onderzoeken. Doel: regio's ontlasten (zodat ze geen dubbele onderzoeksvragen krijgen) en onderlinge uitwisseling van kennis.

Participatie op het RES-congres

Op het RES-congres waren verschillende sessies over participatie, o.a. over gedragspsychologie en inwonerprofielen en over burgerberaden.

Participatietafel Energie (DuurzaamDoor, RVO)

De Participatietafel Energie is een netwerk van participatieprofessionals in het veld. In Q4 hebben we een aantal besprekingen gehad om projecten te definiëren waar we de komende tijd gezamenlijk aan gaan werken. Er starten begin 2023 twee projecten: Energiegemeenschappen/local4local, en inclusieve participatie ontwerpen.

Kabinetsvisie Burgerbetrokkenheid energietransitie

We hebben onze bijdrage geleverd aan de werkgroep die EZK heeft geformeerd rond de kabinetsvisie en het daaruit volgende uitvoeringsplan

Polarisatie

In augustus en september hebben 3 trainingen 'omgaan met polarisatie' plaatsgevonden. Meer dan de helft van de regio's heeft aan een van de trainingen deelgenomen, vaak met meerdere personen zodat ze de eigen casuïstiek konden bespreken. In 2 regio's loopt inmiddels een vervolgtraject dat via de expertpool kan worden afgenomen.

Gedragspsychologie en inwonerprofielen

Gedragspsychologie geeft inzicht in waarom mensen doen wat \ ze doen. Waarom ze weerstand hebben en waarom ze bepaalde dingen laten. Of je ontvankelijk bent voor een boodschap hangt echter ook af van wat voor type mens je bent, hoe je in het leven staat. Inwonerprofielen helpen om inzicht te krijgen in de waarden, houding en gedragsvoorkeuren van mensen.

In het land wordt op veel plekken al gebruik gemaakt van gedragspsychologische inzichten en van inwonerprofielen, maar op heel veel plekken ook nog niet. Met een groep ervaringsdeskundigen en specialisten hebben we het net opgehaald en de lacunes aangevuld. Dit hebben we samengevat in een 'leesstart' op energieparticipatie.nl. Daarnaast is er via de expertpool een aanbod beschikbaar om een gedragspsycholoog in te huren en om op weg geholpen te worden met het gebruiken van inwonerprofielen.

Lokaal eigendom

In 2022 zijn 3 sessies over lokaal eigendom georganiseerd:

- Energiecoöperaties als versnellers van de energietransitie, met drie voorbeelden van energiecoöperaties die niet alleen via hun projecten bijdragen aan de energietransitie, maar de opbrengsten ook gebruiken om te versnellen.
- Vliegende start of stille dood: hoe kun je bewonersinitiatieven in de beginfase ondersteunen? Aan de hand van 2 cases (energiecoöperatie Woerden en het warmtenet Enspijk in RES Rivierenland) zijn ervaringen gedeeld uit de praktijk.
- Participatie in de praktijk: De samenwerking tussen energiecoöperaties, ontwikkelaars en overheden in de energietransitie: panelgesprek tussen vertegenwoordigers uit deze driehoek over de samenwerking in projecten.

Daarnaast is het Project Samenwerking in de driehoek energiecoöperatie/projectontwikkelaar/gemeenten verder uitgewerkt samen met Participatiecoalitie, NVDE en VNG. Waaronder het opzetten en uitwerken van reflectiegesprekken met een aantal cases uit de praktijk.

Er is een standaard-SOK (samenwerkingsovereenkomst) tussen inwonercollectief en projectontwikkelaar opgezet.

Volksvertegenwoordiging

In het derde kwartaal is het inwerkprogramma voor volksvertegenwoordigers (raadsleden) afgerond. Het ging om negen webinars (introductiecurssussen en verdiepende webinars over diverse thema's waar raadsleden mee in aanraking komen). Het programma is met mede-organisator VNG

geëvalueerd. Het is jammer dat ondanks uitvoerige communicatie en een inhoudelijk goed en divers aanbod de opkomst beperkt was. Het lijkt te wijten aan het mogelijk te vroeg starten met de reeks. Waardoor volksvertegenwoordigers nog vooral aandacht hadden voor hun inwerken in de eigen gemeente. Het positieve nieuws is dat de webinars beschikbaar bleven en later gekeken konden worden. Voor de komende jaren (activiteiten voor raadsleden en andere volksvertegenwoordigers) blijft dit een aandachtspunt.

Er vinden daarnaast regelmatig presentaties plaats voor RES-regio's en voor onder meer de raadsledenvereniging. Het gaat vooral over rol en positie van volksvertegenwoordigers en bestuurders in het RES-proces.

Het aanbod voor wethouders (interview-achtige gesprekken over leiderschap binnen de energietransitie) is uitgezet in het derde kwartaal, maar op verzoek van de wethoudersvereniging uitgesteld tot het eerste kwartaal van 2023.

Met de NVRR (rekenkamers en rekenkamercommissies) is een aanbod voor leden ontwikkeld.

2.3.4 Communicatie

In het vierde kwartaal is een update gemaakt van de communicatiestrategie voor de RES. Daarin staan drie lijnen centraal:

1. Ondersteunen regio's en gemeenten bij communicatie en procesparticipatie
2. Maken en ontsluiten relevante informatie, kennis en goede voorbeelden
3. Ondersteunen van de opdrachtgevers (beleid en communicatie)

Strategische lijnen

Centrale vragen	Strategische lijnen	Onze rol
Hoe vinden overheden, inwoners en andere betrokkenen elkaar in een polariserend landschap? Wat is de gemeenschappelijke grond voor het gesprek?	1. Ondersteunen regio's en gemeenten bij communicatie en procesparticipatie • Kennis delen, ontwikkelen en verspreiden over: - o effectieve communicatie op basis van gedragsinzichten en inwonerprofielen. - o representatieve en inclusieve participatie en gerelateerde onderwerpen (polarisatie, gedragspsychologie etc) - o het bereiken van doelgroepen, de invloed die je als inwoner hebt en het organiseren van participatie.	Kennismakelaar en adviseur
Hoe zorgen we dat de mensen die het aangaat en die mee willen praten en doen, bereikt worden en zich deel voelen van de oplossing?		
Hoe informeren we het groeiende aantal doelgroepen: regio's-gemeenten-volksvertegenwoordigers-maatschappelijke partijen-burgerinitiatieven/ondernemers-tot inwoners? Hoe creëren we waarde voor hen in de geboden informatie?	2. Maken en ontsluiten relevante informatie, kennis en goede voorbeelden • Inhoudelijk gericht op bredere doelgroep dan alleen regio • Samen met partners, ons netwerk en deskundigen, zodat de impact breder/groter is • Specifieke middelen generiek maken en zo meer doelgroepen bedienen • Samen met en via opdrachtgevers en andere partijen uit het netwerk meer mensen bereiken met informatie die aansluit bij de behoeften (timing, inhoud, toon) • Specifiek kennis verzamelen en delen over het onderwerp '(verspreiding) desinformatie' (nieuwe project)	Maatwerk vertalen naar generieke producten & bereik
Hoe zorgen we voor verbinding tussen nationaal, regionaal en lokaal? En hoe zorgen we voor tijdige duiding van (nationale) berichtgeving?	3. Ondersteunen van de opdrachtgevers (beleid en communicatie) • Met signalen uit de praktijk: de oren en ogen van de regio's/gemeenten • Met kennis, praktijkvoorbeelden en door kennis te delen in onze (gezamenlijke) netwerken (Klimaatfamilie, LCNK, rond participatie, <u>Logeion</u> en <u>Comlabs</u>, communicatieadviseurs in de regio's, onderzoekers) • In het gezamenlijk uitdragen nut, noodzaak en realiteit RES • In het bijdragen aan de positionering van het uitvoeringsprogramma RES als 'whitelabel'	Oliemantje en -vrouwtje in het netwerk

Er is in 2022 een scala aan werkzaamheden uitgevoerd, die in de kwartaalrapportages uitgebreid zijn opgesomd. Enkele highlights daaruit zijn:

- Werken aan doorstart Landelijk Communicatienetwerk Klimaat (LCNK): projectleider aangenomen en van start gegaan
- Voorbereiding doorstart samenwerking Klimaatfamilie
- Doorontwikkeling website: interviews thematrekkers, update teksten, werken aan nieuwe vormgevingselementen
- Update gespreksassistent (een tool dat basisinformatie over de RES ontsluit en ook op de telefoon beschikbaar is om tijdens gesprekken te raadplegen)
- Update animatie over de RES
- Explainervideos over lokaal eigendom en volksvertegenwoordigers en start video over Energiesysteem
- Communicatie rond dossiers (RES en MER; Wereld van B; inwerkprogramma raadsleden; Hackathon; traject Quicksan; kansen en knelpunten; foto juli en december; meedenken PEH/PES etc)
- Verbinding leggen tussen Logeion en Landelijk Communicatienetwerk Klimaat (LCNK) en mee coördineren vervolgbijeenkomsten
- Bezoek minister Jetten aan de RES regio/project Nieuwleusen Synergie
- Bezoek van de Koning aan RES Regio/project Branderwal

Daarnaast zijn er nog diverse andere producten opgeleverd:

- Advies omgang met inwonersvragen
- Films: verhalen van (coöperatieve) projecten met inwoner centraal
- Geschreven praktijkverhalen voor de website
- Reguliere nieuwsbrieven naar warme en brede netwerk
- Aantal abonnees brede netwerk einde kwartaal van het jaar: 2564, aantal abonnees warm: 267 (specifiek werkgroepen regio's)

Social media:

- LinkedIn bedrijfsprofiel einde jaar 2.491 volgers
- LinkedIn-groep voor de Wereld van B einde jaar 425 leden
- LinkedIn bedrijfsprofiel voor Transform.Hackathon einde jaar 685 volgers
- Aantal volgers Twitter einde jaar 475 volgers
- Openbare Linkedingroep LCNK einde jaar 401 volgers

Website van NP RES:

- Diverse acties i.v.m. kwaliteit, toegankelijkheid en vindbaarheid van de inhoud op de website.
- Diverse nieuwsberichten, kalenderitems, praktijkvoorbeelden en bibliotheekitems zijn toegevoegd. Doorvoeren van het design van regionale-energiestrategie.nl: opschoning, nieuwe indeling pagina's en een helderder indeling.

- Aantal leden publieke deel RES Website: 3551
- Aantal leden intranet RES Website: 242 (waarvan meer dan 110 voor specifieke werkgroepen).
- Aantal unieke website bezoekers per maand:

○ Januari 2022	:	6.933
○ Februari 2022	:	6.871
○ Maart 2022	:	6.928
○ April 2022	:	6.574
○ Mei 2022	:	5.948
○ Juni 2022	:	5.978
○ Juli 2022	:	5.380
○ Augustus 2022	:	4.054
○ September 2022	:	6.012
○ Oktober 2022	:	6.519
○ November 2022	:	7.458
○ December 2022	:	6.298

2.4 Resultaten

Om zicht te houden op het effect (de ‘outcome’) van de activiteiten van NP RES wordt op verzoek van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat jaarlijks een onafhankelijke monitoring van de Regionale Energie Strategie (RES) uitgevoerd door het PBL.

Daarnaast verzorgt NP RES tweemaal per jaar een ‘NP RES Foto’ van de voortgang in de RES-regio’s.

2.4.1 PBL Monitor RES december 2022

De Monitor RES 2022 is te downloaden op de site van PBL: **Monitor RES 2022**

Omdat, volgens afspraak, er in 2022 geen nieuwe RES-plannen zijn geleverd door de regio’s is de ‘Monitor RES 2022’ van PBL vooral een voortgangsanalyse van de RES 1.0.

PBL concludeert dat het doel uit het Klimaatakkoord om in 2030 35 terawattuur (TWh) elektriciteit uit zonne- en windparken op land te produceren haalbaar blijft, hoewel het tempo van verdere concretisering in het afgelopen jaar lijkt te zijn afgenomen.

Naar verwachting zullen wind- en zonneparken op land 41 TWh produceren in 2030. Dit is een middenwaarde in een bandbreedte van 35 tot 46 TWh en evenveel als de raming van vorig jaar. Nog steeds zijn de capaciteit van het elektriciteitsnetwerk, de ruimtelijke uitwerking van de plannen en het bestuurlijk draagvlak voor de realisatie van de RES’en nadrukkelijk uitdagingen voor zowel de korte als langere termijn.

De realisatie van projecten voor grootschalige zon-pv en wind op land is het afgelopen jaar doorgestaan. De geschatte elektriciteitsproductie in 2030 uit operationele, aangesloten projecten is met 4 TWh gegroeid tot 23 TWh. Tegelijk is de geschatte productie uit ‘de pijplijn’ van voorgenomen maar nog niet gerealiseerde projecten met subsidiebeschikking én vergunning met eenzelfde 4 TWh

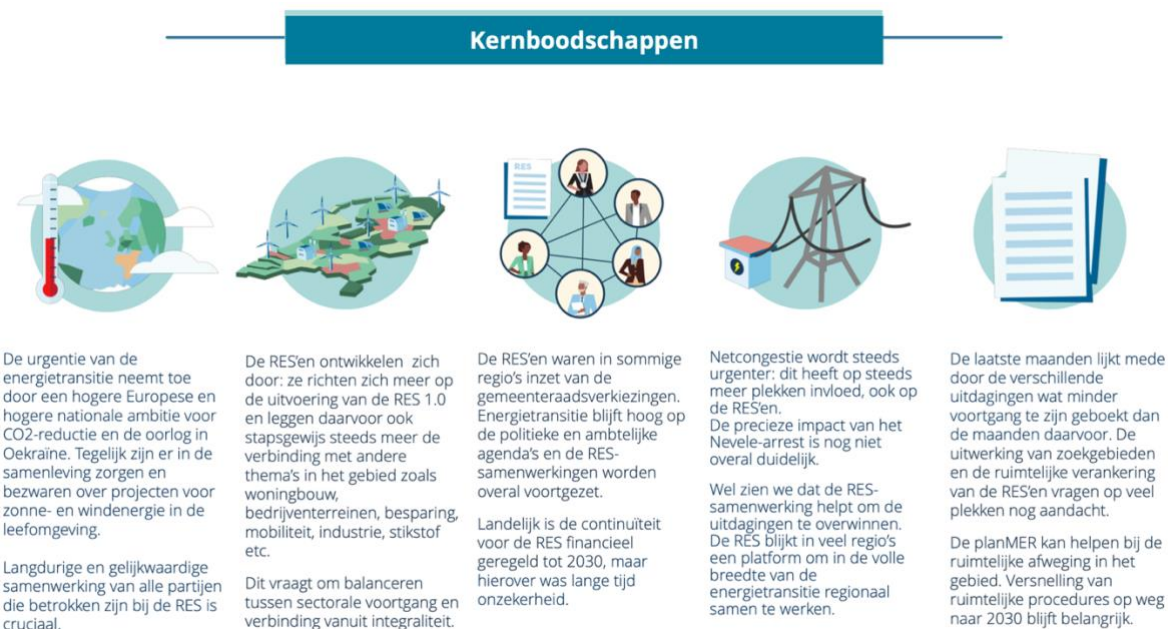
gekrompen. De afgesproken ambities worden niet snel genoeg concreet omgezet in duurzame energieprojecten. Belemmeringen in de uitvoering zijn onder meer netcongestie, bestuurlijke wisselingen in de regio, schaarste aan personeel en materialen, maatschappelijke zorgen en weerstand bij omwonenden en juridische belemmeringen. Dat vraagt alle hens aan dek van alle betrokkenen die samenwerken aan de uitvoering en aan oplossingen. Tegelijkertijd zou een hogere realisatie dan 35 TWh goed passen bij een sneller groeiende vraag naar hernieuwbare elektriciteit door hoge gasprijzen en vergroening van de economie conform de REPowerEU plannen van de Europese Commissie.

2.4.2 NP RES FOTO's 2022

NP RES verzorgt twee keer per jaar een 'Foto' van de voortgang in de RES-regio's. De Foto's van 2022 zijn te vinden op de website van NP RES: [NP RES Foto's](#)

De foto's geven een uitgebreide beschrijving van de voortgang in de RES-regio's, maar gaan ook in op de knelpunten die in de regio's ondervonden worden en de uitdagingen die zich voordoen op de weg naar het bereiken van de doelstelling. Elke foto bevat een samenvatting in de vorm van een aantal kernboodschappen.

uit de Foto van juli 2022:



uit de Foto van december 2022:

Kernboodschappen



Flinke stappen nodig voor behalen ambities

35 TWh in 2030 is haalbaar, en de regio's hebben ambitie voor meer. Ook de urgentie is groot. Tegelijkertijd vertraagt het concretiseren van ambities naar beleid en projecten: er komen minder nieuwe projecten in de pijplijn. De noodzaak is groot dat regio's de komende maanden flinke stappen zetten om de eigen RES-doelen te realiseren.



Realisatie in 2030: planning en keuzes

Er zijn stevige belemmeringen in de uitvoering, die ook steeds ingewikkelder worden: stikstof, netcongestie, schaarste aan personeel en materialen, juridische belemmeringen. Dit vraagt om goede afstemming en integrale planning. En om andere, slimme en soms ook lastige keuzes van gemeenten, provincies, regio's en van het Rijk.



Energie als onderdeel van de grotere puzzel

De totale ruimtelijke puzzel is uitdagend: wonen, stikstof, industrie, natuur, etc. vragen allemaal ruimte. Deze puzzel, waarin provincies een sleutelrol spelen, past niet vanzelf. RES'en kunnen bijdragen door actief de verbinding te zoeken met andere ruimtelijke trajecten. Het is van belang dat energie integraal onderdeel wordt van het economisch vestigingsklimaat en een aantrekkelijke woon- en leefomgeving.



RES in het bestuurlijk speelveld

De bestuurlijke RES-context is veranderd: sterkere regie van rijk en provincies, nieuwe gemeenteraden en colleges. Dit leidt in sommige regio's tot schuivende verhoudingen en soms tot spanningen. Maar de urgentie is té groot om nu te vertragen. De opgave vraagt om de gezamenlijke, gelijkwaardige manier van werken die we in de RES opbouwden. Waaraan ieder vanuit eigen rol en verantwoordelijkheid aan bijdraagt.



Een nieuwe manier van denken en doen

Buitengewone ontwikkelingen vragen soms om fundamenteel heroverwegen van onze huidige regels en systemen. Het vraagt moed om te handelen met de toekomst voor ogen, óók als er obstakels zijn en we het eindpunt niet kunnen zien. Dit vraagt erom dat alle partijen doorpakken in de uitvoering, creativiteit in beleid, en durf om te experimenteren.

3 Financiële verantwoording

3.1 Beschikbare middelen

De activiteiten van het NP RES worden gefinancierd vanuit een subsidie die in de periode 2019 t/m 2022 via het ministerie van BZK liep.

Daarbij worden 3 fasen onderscheiden:

Fase 1: betreft het jaar 2019 (inmiddels afgerond)

Fase 2: betreft de periode van 1 januari 2020 tot april 2022

Fase 3: betreft de periode van april 2022 t/m december 2022

Eind 2022 is door het Ministerie van EZK de beschikking afgegeven over de subsidie voor het NP RES in de periode 2023 t/m 2025.

3.2 Begroting en realisatie

Voor het jaar 2022 onderscheiden we dus RES Fase 2 (januari t/m april 2022) en RES Fase 3 (mei 2022 tot en met december 2022)

RES Fase 2

Begroting en realisatie voor RES Fase 2 in 2022 zijn weergegeven in tabel 3.1.

De gerapporteerde uitgaven in onderstaande tabel hebben betrekking op het na 2021 resterende saldo uit de subsidie over fase 2. Dit resterende bedrag is niet opgesplitst over de verschillende lijnen.

RES Fase 2 (2022)	Begroot	Totale realisatie	Begr -/- Real
Programmalijn 1 Regionale ondersteuning (RES 2.1)		€ 13.689,99	
Programmalijn 2 Doelbereik (RES 2.2)		€ 76.157,70	
Programmalijn 3 Afstemmen en verbinden (RES 2.3)		€ 2.440,58	
Bemensing programmalijnen (RES 2.4)		€ 326.726,23	
Personele kosten programmabureau (RES 2.4)		€ 55.408,75	
Algemene kosten programmabureau (RES 2.4)		€ 76.926,70	
Aanvullende activiteiten (RES 2.5)		€ 460.218,36	
Totaal kosten	€ 1.126.577,74	€ 1.008.322,48	€ 118.255,26

Tabel 3.1: Begroting en realisatie RES Fase 2 - 2022

Subsidie en uitgaven gehele fase 2

Voor de gehele Fase 2 is subsidie toegekend door het ministerie van BZK:

Voor 2020: € 5.034.000,=

Voor 2021: € 5.034.000,=

De uitgaven ten laste van de gehele Fase 2 bedragen:

In 2020: € 3.700.982,=

In 2021: € 4.234.119,97

In 2022: € 1.008.322,48

De totale uitgaven ten laste van de subsidie voor Fase 2 bedragen daarmee: € 8.942.945,=

Van de toegekende subsidie voor RES Fase 2 is dus een bedrag van € 1.125.055,= (€ 10.068.000 minus € 8.942.945,=) niet ingezet voor de uitgaven van NPRES.

Over de inzet van deze (reeds verwachte) vrijvallende resterende middelen zijn eerder afspraken gemaakt tussen de ministeries van EZK en BZK. NPRES is gevraagd om in 2022 middelen over te houden ten behoeve van andere aan NP RES gerelateerde trajecten.

Bevoorschotting en samenvatting fase 2

Van de toegezegde subsidie is 80% door middel van bevoorschotting ontvangen.

Tezamen met een reeds ontvangen bijdrage van € 16.032,50 inzake een ESRI project en een correctiebedrag van € 632,50 is in totaal een bedrag van € 8.069.800,= reeds ontvangen.

Dan resteert een nog te vorderen subsidiebedrag van € 873.145,=.

Samengevat betekent dit voor RES Fase 2:

Tabel 3.2: Samenvatting RES Fase 2

Toegezegde subsidie fase 2	€ 10.068.000,00
Totale uitgaven ten laste van subsidie (P)	€ 8.942.944,89
Niet ingezette subsidie	€ 1.125.055,11
Reeds ontvangen voorschotten subsidie fase 2 (80%)	€ 8.054.400,00
Ontvangen bijdrage BZK inzake ESRI project	€ 16.032,50
Correctiebedrag	€ 632,50
Totaal reeds ontvangen (Q)	€ 8.069.800,00
Nog te vorderen subsidiebijdrage fase 2 (P-Q)	€ 873.144,89

Fase 2 is daarmee afgerond. Alle andere uitgaven zijn automatisch ondergebracht in fase 3.

RES Fase 3

Voor RES Fase 3 is een subsidieaanvraag voor 2022 ter grootte van € 5.034.400,= ingediend bij het Ministerie van BZK. Daarop is in november 2022 een toekenning conform de aanvraag in de vorm van een beschikking gekomen.

Begroting en realisatie over RES Fase3 in 2022 zijn weergegeven in tabel 3.2.

RES FASE 3 2022				
Activiteiten	Kostenplaats	Begroot	Realisatie (t/m dec 2022)	Begr -/- Real
Programmalijn 1 Ondersteuning RES-regio's	RES3.1	€ 570.000,00	€ 645.583,15	€ (75.583,15)
Programmalijn 2 Visie, kaders standaarden en monitoring	RES3.2	€ 625.000,00	€ 427.407,22	€ 197.592,78
Programmalijn 3 Kansen en belemmeringen	RES3.3	€ 360.000,00	€ 430.128,02	€ (70.128,02)
Programmalijn 4 Koppeling landelijk speelveld	RES3.4	€ 300.000,00	€ 98.652,26	€ 201.347,74
Lerende aanpak: koppeling Wetenschap en Praktijk	RES3.5	€ 300.000,00	€ 127.086,64	€ 172.913,36
Communicatie en Informatievoorziening	RES3.6	€ 473.000,00	€ 424.804,74	€ 48.195,26
Personele en algemene kosten programmabureau	RES3.7	€ 2.406.000,00	€ 1.920.695,31	€ 485.304,69
Hackaton	RESHACK		€ 539.658,93	€ (539.658,93)
Project Nevele	RESPRJ		€ 16.429,38	€ (16.429,38)
Totaal kosten		€ 5.034.000,00	€ 4.630.445,65	€ 403.554,35

Tabel 3.2: Begroting en realisatie RES Fase 3

Er is ten opzichte van de begroting een onderbesteding van circa € 404.000,=, deze is ontstaan doordat in 2022 eerst het nog resterende budget uit RES fase 2 is gebruikt.

Voor het gehele jaar 2022 zijn de uitgaven ten laste van RES Fase 3 beneden de toegekende subsidie van € 5.034.000,= gebleven. Dit is conform afspraak met BZK en EZK die de overige middelen voor andere RES gerelateerde zaken willen inzetten.

De kosten voor de Hackathon worden grotendeels gedragen door NP RES met aanvullende bijdragen van externe partijen. Deze bijdragen zijn in de cijfers reeds verwerkt.

Samengevat betekent dat voor RES Fase 3:

Toegezegde maximale subsidie	€	5.034.000,00
Bevoorschotting (80%) (=P)	€	4.027.200,00
Realisatie (=Q)	€	4.630.445,65
Ontvangen bijdragen Hackaton en Nevele (=R)	€	137.520,65
Nog te vorderen subsidiebijdrage (=P-Q+R)	€	465.725,00

Tabel 3.3 Samenvatting RES Fase 3 (april 2022 t/m december 2022)

4 Afsluitend

Uit dit jaarverslag over 2022 blijkt dat er opnieuw hard door NP RES-team is gewerkt om de regio's zo goed mogelijk te ondersteunen en om in het landelijk netwerk voor verbinding te zorgen. Het weer fysiek gaan vergaderen na de corona-crisis ging niet vanzelf, maar heeft enorme meerwaarde.

Met trots kijken we terug op een jaar waarin er ruimte was voor verbreding en verdieping. Uiteraard blijven we leren en ontwikkelen, ook als NP RES.

Bijlage 1: Lijst met afkortingen

AVI	Afvalverbrandingsinstallatie
BAG	Basisregistratie Adressen en Gebouwen
BENG	Bijna Energieneutraal Gebouw
BES	Bio-energie Centrale Sittard
BKL	Besluit Kwaliteit Leefomgeving
BO (bijv K&E)	Bestuurlijk overleg (bijv Klimaat & Energie)
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CES	Cluster Energie Strategieën
CO ₂	Koolstofdioxide
DO (bijv K&E)	Directeuren Overleg (bijv Klimaat & Energie)
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
EMEC	Eerste Maastrichtse EnergieCoöperatie
EML	Erkende Maatregelenlijsten voor energiebesparing
EU	Europese Unie
EZK	Economische Zaken en Klimaat
GFT	Groente-, tuin- en fruitafval
GOVI	Gemeentelijke Omgevingsvisie
HGN	Het Groene Net
HS	Hoogspanning
HT	Hoge temperatuur
IDO	Interbestuurlijk Directeuren Overleg
IKL	Instandhouding Kleine Landschapselementen
IMT	Interbestuurlijk Management Team
IPO	Interprovinciaal Overleg
IRDOE -ZL	Inkoop Regionaal Duurzaam Opgewekte Energie Zuid-Limburg
ISDE	Investeringssubsidie duurzame energie
KA	Klimaatakkoord
KEV	Klimaat – en Energieverkenning
LEV	Light electric vehicle
LS	Laagspanning
LT	Lage temperatuur
MIEK	Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
MER	Milieueffectrapportage
MIRT	Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport
MJOP	Meerjaren Onderhoudsplanung of -programma
MKB	Middel- en kleinbedrijf
MKE	Minister Klimaat & Energie
MS	Middenspanning
MT	Midden-temperatuur
MVO	Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen
MWth	MegaWatt thermisch
NAL	Nationale Agenda Laadinfrastructuur
NLZL	Nationaal Landschap Zuid-Limburg
NMF	Natuur- en Milieufederatie
NOVEX	Nationale Omgevingsvisie Extra → 16 NOVEX-gebieden waar grote ruimtelijke transitie vragen om een apart ontwikkelperspectief
NOVI	Nationale Omgevingsvisie
NPE	Nationaal Plan Energiesysteem
NPLW	Nationaal Programma Lokale Warmtetransitie

NP RES	Nationaal Programma Regionale Energie Strategie
NWP	Nationaal Waterstof Programma
NVDE	Nederlandse Vereniging Duurzame Energie
OER	Opwek van Energie op Rijksvastgoed
OGB	Opdrachtgevend Beraad
OZHZ	Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid
O-PAC	Ondergrondse Pompaccumulatiecentrale
PARK	Provinciaal Adviseur Ruimtelijke Kwaliteit
PAW	Programma Aardgasvrije Wijken
PBL	Planbureau voor de Leefomgeving
PEH	Programma Energiehoofdstructuur
PEI	Programma Energieinfrastructuur
PES	Provinciale Energie Strategie
PFAS	Poly- en perfluoralkylstoffen
PGG	Programma Groen Gas
PIDI	Programma Infrastructuur Duurzame Industrie
pMIEK	Provinciaal Meerjarenprogramma Infrastructuur Energie en Klimaat
POVI	Provinciale Omgevingsvisie
PR	Programmaraad
PS	Provinciale Staten
PWE	Participatieve Waarde Evaluatie
RAK	Ruimtelijk Afwegingskader
RAL	Regionale Aanpak Laadinfrastructuur
REL	Regionaal Energieloket
RES	Regionale Energiestrategie
RMP	Regionaal Mobiliteitsprogramma
ROB	Raad voor het Openbaar Bestuur
RREW	Regeling Reductie Energiegebruik Woningen
RSW	Regionale Structuur Warmte
RVB	Rijksvastgoedbedrijf
RVO	Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
RvS	Raad van State
RWS	Rijkswaterstaat
RWZI	Rioolwaterzuiveringsinstallatie
SDE	Stimulering Duurzame Energieproductie en Klimaattransitie (subsidie)
SKG	Stichting Kennis Gebiedsontwikkeling
SVI	Slibverbrandingsinstallatie
TEA	Thermische Energie uit Afvalwater
TEK	Tegemoetkoming Energiekosten
TS	Tussenspanning
TVW	Transitievisie Warmte
TWh	TeraWattuur (1 TWh is 3,6 petajoule)
UO	Uitvoeringsoverleg (gekoppeld aan Klimaatakkoord, oude Klimaattafels)
UvW	Unie van Waterschappen
VAWOZ	Verkenning Aanlanding Wind op Zee
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VvE	Vereniging van Eigenaren
WCW	Wet Collectieve Warmtevoorziening
WIP	Werkgroep Integraal Programmeren
WKO	Warmte- en koudeopslag
WEQ	Woningequivalenten
WS	Waterschappen
WUP	Wijkuitvoeringsplan

--	--

Meer afkortingen ook te vinden op:

<https://www.nvde.nl/afkos-en-jargon-energietransitie/>